

Ο ΕΞ ΑΔΟΥ ΣΥΖΥΓΟΣ *

ΕΛΛΟΥΣ ἀριθμοῦσιν αἱ γυναῖκες ἐχθροὺς μεταξὺ τῶν μεγάλων συγγραφέων παντὸς τόπου καὶ χρόνου. Ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου Εὐριπίδου τοῦ κατ' ἐξοχὴν μισογύνου μέχρι τοῦ Σαιξπήρου καὶ ἀπὸ τούτου πάλιν μέχρι τῶν μυθιστοριογράφων τῆς ἐποχῆς μας πολυάριθμοι ὑπῆρξαν οἱ λογογράφοι καὶ οἱ ποιηταί, ὅσοι διετύπωσαν σφοδρὰ κατηγορηρήρια κατὰ τῶν ἀπογόνων τῆς Εὐας. Μεταξὺ τούτων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Μακιαβέλλης. Ὁ μέγας γραμματεὺς τῆς φλωρεντινῆς δημοκρατίας δὲν εἶχε βέβαια καιρὸν κατὰ τὸ ἐργῶδες αὐτοῦ στάδιον νὰ καταγείνη περὶ τὰ κοινότερα καὶ συνηθέστερα τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων ἀπλῶς καὶ χάριν παιδιᾶς, οὕτως εἰπεῖν, παρέρχόμενος πρὸ τοῦ αἰωνίου ζητήματος περὶ τῆς γυναικὸς ἠθέλησε νὰ ρίψῃ καὶ αὐτὸς ἓνα λίθον. Ἄλλ' οὐδέποτε λίθος ἔβαλε μὲ τόσην εὐστοχίαν, οὐδέποτε ὑπὸ τὸ ἐλαφρὸν πρόσχημα τοῦ χαριεντισμοῦ κατηνέχθη τραῦμα θανασιμώτερον σαρκασμοῦ καὶ πικρίας κατὰ τῆς γυναικείας κακοτροπίας, καὶ ὁ δαιμόνιος συγγραφεὺς, ὁ εἰσηγητὴς τοῦ *Ηγεμόνος*, ἐτήρησε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν παιδιάν του τὸν χαρακτῆρα τῆς παροιώδους αὐτοῦ ὑπουλότητος.

Τὸ ὄνομα τοῦ Νικολάου Μακιαβέλλη εἶνε γνωστὸν βεβαίως

* ΣΗΜ. — Διὰ τοῦ χαριστάτου τούτου δημοσιεύματος, ὅπερ βραδέως, μόλις κατὰ τὸ πέρας τῆς τυπώσεως, ἀπέστειλεν ἡμῖν πρὸς καταχώρησιν ὁ γνωστὸς ἐπὶ κομψότητι καὶ σπινθηριζούσῃ εὐφυΐᾳ ἡδυνεπὴς λογοτέχνης καὶ διαπρεπὴς ἡμῶν συνεργάτης κ. Χ. Ἀννίνος, κλείομεν τὴν ἐτησίαν πνευματικὴν πινακοθήκην τοῦ ἐφετεινοῦ Ἡμερολογίου τοῦ 1891, οὗ οἱ ἀπανταχοῦ ἀναγνώσται μετὰ χαρᾶς θὰ ἐντυφῶσιν καὶ αὖθις εἰς τὰς πλήρεις χαριτολογίας καὶ ἀττικῶν ἁλματος ὥραιας ὧδε σελίδας ἀποκομίζοντες ἀρίστας καὶ τὰς τελευταίας ἐντεύθεν ἐντυπώσεις.

εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγνώστας, ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μόνον τὸ ὄνομα εἶνε γνωστὸν καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν ἔργων του. Ὡστε ἐπιχειροῦντες ἐνταῦθα, ἀντὶ πάσης ἄλλης συμβολῆς εἰς τὸ ἀγαπητὸν Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου, βραχεῖαν ἀνάλυσιν ἐνὸς ἐκ τῶν μικροτέρων καὶ δευτερευόντων ἔργων του, τοῦ ὁποίου ὅμως τὴν χάριν καὶ τὴν εὐφυΐαν ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐκτιμῆσωσιν οἱ ἀναγνώσται, ἴσως παρακινήσωμέν τινας ἐξ αὐτῶν ν' ἀνατρέξωσι καὶ εἰς τὰ ἄλλα πεφημισμένα ἔργα του εἴτε ἐν πρωτοτύπῳ εἴτε ἐν ταῖς πολυαρίθμοις αὐτῶν μεταφράσεσι καὶ ἐξ αὐτῶν σχηματίσωσιν ἀκριβεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ μεγάλου συγγραφέως.

*

Τὸ ἔργον ἐπιγράφεται: «Διήγησις χαριστάτη περὶ τοῦ ἀρχιδιακόλου Βελφεγώρ» Ἐχει δὲ ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὰ παλαιὰ χρονικά τῆς Φλωρεντίας ἀναφέρεται ὅτι ὁσὶς τις ἀνὴρ, σφόδρα εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος καὶ τὰ μέγιστα συντελῶν εἰς τὴν ἐποικοδόμησιν τῶν πιστῶν, ἔμαθε διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ προσευχῶν καὶ τῶν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ σχέσεων του ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγκαταλειπουσῶν τὸν πρόσκαιρον βίον ψυχὰ ἐκολάζοντο ἐν Ἄδου, αἱ πλείσται δὲ πάλιν ἐξ αὐτῶν ὅσαι ἦσαν ἀνδρικαί, παρεπονοῦντο ὅτι κατεδικάσθησαν διότι ἐπὶ γῆς εἶχον λάθει σύζυγον. Ὁ Μίνως καὶ ὁ Ραδάμανθυς δὲν ἐπίστευον πολὺ τὰ τοιαῦτα παράπονα, ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἐπολλαπλασιάζοντο ὁσημέραι καὶ εἶχον καταστῆ γενικά, οἱ ὑποχθόνιοι κριταὶ ἐθεώρησαν καθήκον των ν' ἀνακοινώσωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Πλούτωνα, ὅστις τὸ ἐθεώρησεν ἄξιον προσοχῆς. Συνεκάλεσε λοιπὸν εἰς σύσκεψιν πάντας τοὺς μεγιστᾶνας τοῦ Ἄδου καὶ ἀπήγγειλε πρὸς τὴν ἐρεβώδη ὁμήγουριν εὐγλωττον προσλαλίαν. Ἀφοῦ ἐξέθηκε τὰ πράγματα, διετύπωσεν ὡς ἐξῆς τὴν ἀμφιβολίαν, ἐν ἣ διέκειτο ἡ δικαιοσύνη τοῦ Κράτους του: Ἐάν, εἶπε, καὶ μετὰ τὰ παράπονα ταῦτα, ἐξακολουθήσωμεν καταδικάζοντες τοὺς συζύγους, θὰ θεωρηθῶμεν πολὺ αὐστηροί· ἐάν πάλιν πεισθῶμεν εἰς αὐτά, θὰ φανῶμεν ἄγαν ἐπιεικεῖς, καὶ τὸ Κράτος τοῦτο πρέπει νὰ διασώσῃ τὴν φήμην του καὶ νὰ ζήσῃ ἄνευ κατασχύνης εἰς τὸ μέλλον, ὅπως καὶ εἰς τὸ παρελθόν.»

Τὸ θέμα ἐφάνη πολὺ σοβαρὸν εἰς τὸ συμβούλιον καὶ διχογνωμία κατ' ἀρχάς ἐπεκράτησε περὶ τοῦ πρακτέου. Οἱ μὲν ἀπεφάνθησαν ὅτι ἔπρεπεν οἱ τὰ παράπονα ταῦτα προβάλλοντες νὰ ὑποβάλλωνται εἰς δεινὰ κολαστήρια διὰ νὰ μαρτυρήσωσιν ἂν ἦσαν

ταῦτα ἀληθῆ ἢ ἀπλῶς προφάσεις· ἄλλ' ἡ πλειονότης ἀπέκλινεν ὑπὲρ τῆς ἰδέας νὰ σταλῇ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑποχθονίου κόσμου ὅπως ἐξετάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ πράγματα. Ἡ γνώμη αὕτη ὑπερίσχυσεν· ἄλλ' ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐδέχετο ἐκουσίως νὰ ὑποστῇ τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν, ἡ ἐκλογή τοῦ ἀπεσταλμένου ἀνετέθη εἰς τὴν τύχην καὶ ὁ κλῆρος ἔπεισεν ἐπὶ τὸν Βελφεγῶρ, ἀρχάγγελον πρὸ τῆς πτώσεως καὶ ἀρχιδιάβολον κατόπιν, κατέχοντα παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ σκότους ἐν τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματίων. Ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους: θὰ ἐλάβανεν 100 χιλιάδες δουκάτα—διότι, βλέπετε, δεῖ δὴ χρημάτων... καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς διαβόλους!—θὰ ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ μίαν δεκαετίαν· θὰ ἐνυμφεύετο καὶ θὰ ἐλάβανεν ἐκ πείρας γυνῶτιν ἀκριβῆ τοῦ συζυγικοῦ βίου· μετὰ τὴν παρέρωσιν τῆς προθεσμίας ταύτης θὰ προσεποιεῖτο ὅτι ἀπέθνησκε καὶ θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα δώσῃ λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ παραστήσῃ κατὰ πόσον ἦσαν βάσιμα τὰ παράπονα τῶν συζύγων. Ἀλλ' ὁ σπουδαιότερος τῶν ὁρῶν ἦτο τοῦτο, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπιγείου βίου του ὁ διάβολος ἔμελλε νὰ εἶνε ὑποκείμενος εἰς ὅλας μὲν τὰς ἀπολαύσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἥτοι εἰς τὰς νόσους, εἰς τὴν πενίαν, εἰς τὴν φυλάκισιν κλπ. ἐκτὸς ἂν ἤθελε κατορθώσῃ νὰ διαφύγῃ αὐτὰ διὰ τῆς εὐφυίας του.

Ὁ Βελφεγῶρ ἐξέλεξε τόπον διαμονῆς τὴν Φλωρεντίαν, μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην μετὰ πομπῆς, παρακολουθούμενος ὑπὸ λαμπρᾶς συνοδείας οἰκετῶν καὶ θεραπόντων πεζῶν καὶ ἐφίππων, οἵτινες ἦσαν πάντες δαίμονες προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Κατώκησεν εἰς πλουσίαν οἰκίαν ἐν τῇ συνοικίᾳ τῶν Ἀγίων Πάντων, διέδωκε δὲ ὅτι ἐκαλεῖτο Ροδερίγος, ὅτι ἦτο εὐπατρίδης ἐκ Καττιλλίας, ὅτι εἶχεν ἐνωρὶς ἐκπατρισθῇ καὶ πλουτήσῃ εἰς Ἀλέπιον τῆς Συρίας, ἤρχετο δὲ εἰς Ἰταλίαν διὰ νὰ ζήσῃ καὶ νυμφευθῇ εἰς χώραν πεπολιτισμένην.

Ἡ φήμη τῆς ἐλεύσεως τοῦ ξένου μεγάλην προὔξενησεν αἰσθησιν εἰς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ ὁ Ροδερίγος ἐφαίνετο νέος τριακοντούτης περίπου, λίαν εὐειδῆς καὶ πλουσιώτατος, ἐθεωρήθη γαμβρὸς περιζήτητος καὶ αἱ νύμφαι τὸν ἐπολιόρχησαν. Αὐτὸς ἐξέλεξεν ἐξ ὅλων τὴν ὠραιότεραν ἣτις ἐκαλεῖτο Ὀνέστα καὶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἀμερικού Δονάτη, πτωχοῦ μὲν ἄλλ' εὐπατρίδου, ὅστις ἐκτὸς αὐτῆς εἶχε τρεῖς ἄλλας κόρας ἐν ἡλικίᾳ γάμου καὶ τρεῖς υἱοὺς ἐνήλικας. Οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς· ὁ

νυμφίος οὐδὲν ἠθέλησε νὰ παραλείψῃ, ἐκ κενοδοξίας, ὡς πεπτω-
κῶς ἀρχάγγελος, καὶ τὸ χειρότερον, ἐπειδὴ ἦτο ὑποκείμενος εἰς
ὅλα τὰ γήινα πάθη, ἐγένετο ἐρωτόληπτος πρὸς τὴν σύζυγόν του.

Ἄλλ' ἡ κυρία Ὀνέστα ἦτο δυστυχῶς χαρακτῆρος δυστρόπου
καὶ ὑπεροπτικοῦ, βλέπουσα δὲ τὴν πρὸς αὐτὴν κλίσιν τοῦ συζύ-
γου της ἐγένετο χειροτέρα. Εἶχεν ἀπαιτήσεις ἀνυποφόρους, ἐφέ-
ρετο πρὸς αὐτὸν σκαιῶς, ἐπέβαλλεν ἐπιτακτικῶς τὰς θελήσεις
της καὶ ὁσάκις τῇ ἠρνεῖτο τι, τὸν ἐπέπληττεν αὐστηρῶς καὶ τὸν
ὑβρίζεν. Ὁ Ροδερίγος ὑπέμενε τὰ πάντα ὡς ἐρωτευμένος· ἀλλ'
ἐν τοσοῦτῳ ἤρχισαν νὰ γίνωνται μεγάλοι. Ἐδέησε νὰ βοηθήσῃ
τὸν πενθερόν του ὅπως νυμφεύσῃ καὶ τὰς ἄλλας του θυγατέρας·
διὰ νὰ μὴ μείνωσι δὲ παραπονεμένοι καὶ οἱ γυναικάδελφοί του,
ἔπεμψε τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν μὲ ἐμπορεύματα εἰς τὴν Ἀνατολήν,
τοῦ δὲ ἐτέρου ἤνοιξεν ἐν χρυσοχοεῖον εἰς Φλωρεντίαν. Ἄλλ' αἱ
θυσῖαι αὗται δὲν ἐμάλαξαν τὴν σκληροκαρδίον Ὀνέσταν, ἥτις
ἐξηκολούθει νὰ σπαταλᾷ καὶ ν' ἄσωτεύῃ. Κατὰ τὰς Ἀπόκρεω
ἢ κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου ἔδαπάνα ἀφειδῶς εἰς
χοροὺς καὶ πολυτελεῖς πανηγύρεις· ὁμοῦ δὲ μὲ τὴν σπατάλην
ἔβαινε προϊούσα καὶ ἡ δυστροπία της ἥτις ἔφθασεν εἰς τοιοῦτον
βαθμόν, ὥστε οὐδεὶς ὑπηρέτης ἡδύνατο νὰ μένῃ εἰς τὴν οἰκίαν
καὶ ὁ ἀτυχὴς σύζυγος δὲν εἶχε πλέον κανένα ἐμπιστευμένον διὰ
νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ τὸν πόνον του καὶ ν' ἀνακουφίζηται, ἐπειδὴ
καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες μὴ ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τῆς συζύγου
του ἐδραπεύτευσαν ἀνὰ εἷς καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ καταχθόνια,
προτιμῶντες τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τοιαύτης
γυναίκος.

Μετὰ τοιοῦτον βίον τὸ ἀναπόφευκτον ἀποτελεσμα δὲν ἐβράδυνε
νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ ἔνδεια ἤρχισε νὰ κρούῃ τὴν θύραν τοῦ πρώην
πολυταλάντου Καστιλλιανοῦ. Ὁ Ροδερίγος, ἀφοῦ ἔδαπάνησε τὰ
χρήματά του ἤρχισε νὰ ζῇ μὲ ἐλπίδας καὶ μὲ δάνεια καὶ ἐπειδὴ
ταῦτα ἐπανελήφθησαν συχνά, ἐγένετο γνωστὸς εἰς ὅλους τοὺς
τοκογλύφους τῆς Φλωρεντίας. Ὁ Ροδερίγος ἤλπιζεν ἐκ τῶν
χρημάτων, ἅτινα εἶχε δώσει πρὸς τοὺς γυναικαδέλφους του,
ἀλλ' αἶφνης ἐγνώσθη ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ ἐν τῇ Ἀνατολῇ εὐρι-
σκόμενος, ἀπώλεσεν εἰς τὸ παιγνίδιον πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιου-
σίαν καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ὅτι ὁ ἕτερος ἐρχόμενος μὲ φορτίον
ἐμπορευμάτων ἐναυάγησεν, ἀπολέσας ὁλόκληρον τὸ φορτίον, τὸ
ὁποῖον εἶχεν ἀμελήσει ν' ἀσφαλίσῃ. Οἱ δανεισταὶ πάραυτα συνῆλ-
θον, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰσέτι δὲν εἶχε λήξει ἡ προθεσμία τῆς πληρω-
μῆς ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐπιβλέπωσιν ἀγρύπνως μὴ δραπετεύσῃ.

Ἐν τούτῳ ὁ ἀτυχὴς Ροδερίγος, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποφέρει τὴν ἀνυπόφορον τυραννίαν τῆς συζύγου του καὶ προβλέπων βίον φρικτότερον ἔτι κατὰ τὰς ἐπικειμένους ἡμέρας τῆς πενίας, μὴ ἔχων δὲ ἄρ' ἐτέρου ἐλπίδα σωτηρίας ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ καὶ ἱππεύσας λίαν πρῶτ' ἐξῆλθε διὰ τῆς πύλης τοῦ Πρέτου. Οἱ δανεισταὶ τοῦ μαθόντες τὴν φυγὴν τοῦ παρέλαβον καὶ τινὰς κλητῆρας τῆς ἐξουσίας καὶ ἔσπευσαν εἰς καταδίωξιν τοῦ Ὁ φυγὰς μόλις ἀπεῖχεν ἐν μίλλιον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτε ἐννοήσας ὅτι καταδιώκετο ἐτράπη διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν πρὸς τὸ μέρος τῆς Περέτολας· ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ προχωρῇ, ἀφῆκε τὸν ἵππον τοῦ καὶ ἐξακολουθήσας πεζὸς τὸν δρόμον τοῦ ἔφθασεν εἰς ἀγροτικὴν τινα οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Ματθαίου διὰ Βρίκα, ὅστις μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τοῦ ἀγροῦ διὰ νὰ δώτῃ φαγητὸν εἰς τοὺς βόας του. Προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ χωρικοῦ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν σώτῃ, ὑπισχνούμενος ὅτι εἰς ἀνταμοιβὴν θὰ τὸν καθίστα πλούσιον Ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος τὸν ἔκρυπεν ὑπὸ σωρὸν κόπρου καὶ ὅτε μετ' ὀλίγον ἔφθασαν οἱ διώκται· τοῦ καὶ τὸν ἠρώτησαν, δὲν ἐφάνέρωσε πρὸς αὐτοὺς τίποτε. Ὡστε μετὰ τινὰς ἐρεύνας ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄπρακτοι.

Ἐξελθὼν ἐκ τῆς κρύπτης τοῦ Ὁ Ροδερίγος ἀφοῦ ἡὺχαρίστητε τὸν χωρικόν, ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τίς ἦτο καὶ ποία ἦτο ἡ ἱστορία τοῦ ἐξ ἀρχῆς. Ὑπεσχέθη δὲ αὐτῷ ὅτι θὰ τὸν πλουτίσῃ διὰ τοῦ ἐξῆς μέσου ἀπόφασιν εἶχεν ἔως νὰ παρέλθῃ ἡ δεκαετής προθεσμία τῆς ἐπὶ γῆς διαμονῆς του νὰ ἐκδικηθῇ τὰς γυναῖκας δι' ὅσα κακὰ ὑπέστη, νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα των καὶ νὰ τὰς δαιμονίζῃ. . . «Ὅταν ἀκούσῃς ὅτι ἐδαιμονίσθη καμμία γυνή, ἐξηκολούθησεν ὁ δαίμων, εἰπέ ὅτι δύνασαι νὰ τὴν θεραπεύσῃς, ἐγὼ δὲ ὅστις θ' ἀντιστῶ εἰς ὅλους τοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ τὰς θεραπείας, ἅμα ἰδῶ σέ, θὰ φύγω καὶ θὰ ἐλευθερώσω τὴν πάσχουσαν. Τοιοῦτοτρόπως θὰ κερδίσῃς πολλά· σοῦ συνιστῶ ὅμως ἀφοῦ πλουτήσῃς, νὰ μὴ τολμήσῃς πλέον νὰ παρυσιασθῇς ἐνώπιόν μου, διότι ἄλλως θὰ σὲ κακοποιήσω.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθε καταλιπὼν ἐνεδὸν τὸν χωρικόν.

Τῷ ὄντι ὁ Ροδερίγος ἡ Βελφεγὼρ ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του καὶ μετ' ὀλίγον ἐγνώσθη ὅτι μία εὐγενὴς δέσποινα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀμβροσίου Ἀμαδέη καὶ σύζυγος τοῦ Βεναγιούτου Τεβαλδούτση ἦτο δαιμονιωῖσα. Πάρχυτα ἐτέθησαν ὅλα τὰ μέσα τῆς θεραπείας, καὶ ἰδίως τὰ ὡς δραστηριώτατα θεωρούμενα θρησκευτικά. Ἐπῆθησαν ἐπ' αὐτῆς τὴν χάραν τοῦ ἁγίου Ζαννολίου καὶ τὸν μανδύαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Γουαλβέρτου, ἀλλ' εἰς μάτην.

ὁ δαίμων οὐ μόνον δὲν ἔφρευγεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ νὰ δείξῃ ὅτι ἦτο πραγματικῶς δαίμων ἐφθέγγετο λατινιστί, συνωμίλει περὶ διὰφόρου φιλοσοφικῶν ζητημάτων καὶ τὸ περιεργότερον ἀπεκάλυπτε τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων. Αἰσθησὶν ἰδίως ἐνεποίησε τὸ ἀποκαλυφθὲν παρ' αὐτοῦ ἁμάρτημα ἐνὸς μοναχοῦ, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἕως τότε εἰς ἄκρον ἐνάρετος καὶ ὅστις ἐν τούτοις διετήρει εἰς τὸ κελλίον τοῦ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη νεκρὰν γυναῖκα μετημφισμένην εἰς δόκιμον μοχλόν.

Ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος παρουσιάσθη τότε καὶ προσηνέχθη νὰ θεραπεύσῃ αὐτὸς τὴν πάσχουσαν, ζητήσας ὡς ἀμοιβὴν 500 φλωρία, διὰ τὴν ἀγοράσῃ ἐν κτήμα παρὰ τὴν Περίτολαν. Ἀφοῦ δὲ ἐδέχθησαν τὴν πρότασίν του, διέταξε πρότερον νὰ γείνωσι πολλάι λειτουργίαι, εἴτα προσεποιήθη τάχα ὅτι ἀπέτεινεν ἐξορκισμοὺς πρὸς τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα καὶ κατόπιν κύψας εἰς τὸ οὖς τῆς δαιμονιώσης, συνεννοήθη μετὸν Ροδερίγον. «—Τὸ ποῖον θὰ λάβῃς πρὸς ἀνταμοιβὴν δὲν σέ ἀρκεῖ νὰ πλουτήσῃς, εἶπεν αὐτῷ ὁ δαίμων· ἀλλ' ἐγὼ μετὰ ταῦτα θὰ εἰσέλθω εἰς τὸ σῶμα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Ἐλκ' σὺ νὰ τὴν θεραπεύσῃς καὶ ἀφοῦ ἀμειψθῇς γενναίως ἄφησέ με πλέον ἤσυχον.»

Ἡ δαιμονιώσα δέσποινα ἰάθη πρὸς μεγάλην ἑκπληξιν πάντων καὶ ἡ φήμη τῆς εἰδικῆς ἱκανότητος τοῦ χωρικοῦ ἤρχισε νὰ διαδίδεται, ὅτε μετ' ὀλίγον κατέστη γνωστὸν καθ' ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Καρόλου προσεβλήθη ὑπὸ φοβεροῦ δαιμονίου. Ὅλα τὰ μέσα καὶ ἐκεῖ ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν ἀλλ' ἀνωφελῶς ἕως ὅτου προσεκλήθη καὶ ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος, ὅστις καὶ τὴν ἐθεράπευσεν. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο ν' ἀπέλθῃ ὁ Ροδερίγος ὑπέμνησεν αὐτῷ τοὺς ὁρους τῆς συμφωνίας, μετὰ τὴν ἀπειλὴν ὅτι ἂν ᾔθελε τοὺς παραβῇ, θὰ τὸν ἐβλαπτεν ὅσον τὸν εἶχεν ὠφελήσῃ.

Ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος λαβὼν ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ θεραπείαν 50 χιλιάδας δουκάτα ἔζη ἀνέτως ἐν Φλωρεντίᾳ, ὅτε αἰφνίς διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ἐδαμονίσθη ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκο Ζ'. Εἰς μάτην ὁ ἰσχυρὸς μονάρχης ἐπεκάλεσθη τὴν βοήθειαν τῶν ἰατρῶν, εἰς αὐτὴν κατέφυγεν εἰς τὰ ὑποδεικνυόμενα παρὰ τῆς θρησκείας μέσα· τὰ πάντα ἀπέβησαν μάταια· ἐν μόνον μέσον ὑπελείπετο νὰ προσκληθῇ ὁ ἰάσας τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Ὁ βασιλεὺς ἔπεμψεν ἀπεσταλμένους εἰς Φλωρεντίαν, ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος τρέμων ἐκ τοῦ φόβου τοῦ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ

δαίμονος ἡρνήθη προφασιζόμενος ἀσθένειαν. Οἱ πρέσβεις τότε τοῦ βασιλέως ἀπετάθησαν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς πόλεως, αἵτινες ἡνάγκασαν τὸν Ἰωάννην Ματθαῖον νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του.

Ὅθεν ἐκὼν ἄκων ὁ πρῶν ἀγρότης μετέβη εἰς Παρίσιους, προσεπάθησε δὲ νὰ ἐκλιπαρήσῃ τὸν βασιλέα ὅπως εἰ δυνατόν ἀποφύγῃ τὴν ἐπικίνδυνον δοκιμασίαν. Εἶπεν αὐτῷ ὅτι ναὶ μὲν ἄλλοτε εθεράπευσε δαιμονιῶντας, ἀλλὰ ὅλα τὰ τοιαῦτα πάθη δὲν ἦσαν θεραπεύσιμα· ὅτι ἰδιαζόντως τὸ τῆς θυγατρὸς του ἦτο δεινὸν καὶ δὲν ἴσχυον κατ' αὐτοῦ ἐξορκισμοὶ καὶ βασκανεῖαι· ὅτι ὑπακούων εἰς τὴν βασιλικὴν προσταγὴν θὰ ἀπεπειράτο νὰ θεραπεύσῃ τὴν πάσχουσαν, παρεκάλει ὅμως νὰ τύχῃ συγγώμης ἂν ἡ ἀπόπειρά του ἤθελεν ἀποτύχει. Ὁ βασιλεὺς ὅμως ἀποδίδων εἰς κακὴν θέλησιν τὰς προφάσεις του ἐδήλωσεν αὐτῷ ῥητῶς ὅτι ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας ἤθελε τὸν ἀπαγχονίσει. Ὁ ταλαίπωρος χωρικός ἠθέλησε τότε νὰ ἰδῇ τὴν κόρην διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ κρυφίως τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ δαίμονος, διὸ πλησιάσας παρέστησεν αὐτῷ τὴν δεινὴν τοῦ ἀμυχανίαν, ὑπέμνησε τὰς ἐκδουλεύσεις του καὶ τὸν καθικέτευσεν νὰ φύγῃ ἀπὸ τῆς κόρης διὰ νὰ σωθῇ αὐτός. Ἄλλ' ὁ Ροδεῖτος ἦτο ἀδυσώπητος. « — Ἀγροεῖ! ἀνεφώνησε μετὰ τριγμοῦ ὀδόντων, διατί ἐτόλμησες νὰ ἔλθῃς πάλιν ἐνώπιόν μου; δὲν σ' ἐπλούτισα ἄρκετὰ; Θὰ σὲ κάμω νὰ ἰδῇς ποῖος εἶμαι καὶ θὰ συνεργήσω νὰ κρεμασθῇς γρήγορα!»

Ἐν τοιαύτῃ φορικτῇ ἀμυχανίᾳ διατελῶν ἐσκέφθη νὰ καταφύγῃ εἰς τέχνασμα τι ὅπως σωθῇ. Εἶπεν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι τὸ βατανίζον τὴν θυγατέρα του πονηρὸν πνεῦμα ἦτο ἐκ τῶν φοβερωτάτων καὶ ὅτι αἱ εὐχαὶ καὶ οἱ ἐξορκισμοὶ δὲν ἴσχυον· ἐν μόνον ὑπελείπετο τελευταῖον πείραμα, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνῃ ὅτι αὐτὸς ἤθελεν ὑπαγορεύσει. Εἶπε λοιπὸν νὰ στηθῇ ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας μεγάλῃ ἐξέδρᾳ ἐπολισμένη με παραπετάσματα, ἐφ' ἧς νὰ συναχθῶσι μετὰ τοῦ βασιλέως πάντες οἱ ἄρχοντες, οἱ μεγιστᾶνες τοῦ βασιλείου με πολυτελεῖς στολὰς καὶ ὁ κληρὸς με πολύτιμα ἅμψια· ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξέδρας νὰ ἐγεργῇ θυσιαστήριον τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν τελεστὴν ἐπιστήμου λειτουργίας νὰ ἀχθῇ ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ἡ πάσχουσα. Εἰς μίαν γωνίαν τῆς πλατείας ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ ὁμάς ἐξ εἰκοσι τοῦλάχιστον μουσικῶν φερόντων τύμπανα, τάλπιγγας, κύμβαλα καὶ ἄλλα θορυβώδη ὄργανα, οἵτινες, μόλις αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἐξέδρας ἤθελε δώσει τὸ σύνθημα ἀφαιρῶν τὸν πῖλόι του, ν' ἀργίσωσι θορυβώδη συμφωνίαν προχωροῦντες ταυτοχρόνως πρὸς τὴν ἐξέδραν.

Τὰ πάντα παρεσκευάσθησαν καθὰ αὐτὸ; ἀπήτησε καὶ ἡ δαιμονιζομένη ἤχθη ἐπὶ τῆς ἐξέδρας συνοδευομένη ὑπὸ δύο ἐπισκόπων. Βλέπων τὸ συνηγμένον πλῆθος καὶ τὴν παράταξιν ἠπόρει καὶ διελογίζετο : «Τί ἄρᾳ γε σχεδιάζει ὁ χωριάτης αὐτός; Μήπως θέλει νὰ μὲ ἐκπλήξῃ; ἄλλ' ἐγὼ εἶδα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν Ἄδην θεάματα πολὺ ὑπέρτερα!»

Διὰ τοῦτο ὅταν ἐπλησίασε περίτρομος ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος ἀπεστάθη πρὸς αὐτὸν ὀργίλος : «—Ἐλπίζεις τοῦ εἶπε, νὰ διαφύγῃς τὴν ἰδικήν μου ὀργὴν καὶ τὴν τοῦ βασιλέως; ἄλλὰ δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃς ἄθλιε!» Ὁ Ἰωάννης Ματθαῖος πάλιν τὸν καθικέτευσε νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ, ἄλλ' ὁ δαίμων ἔμενεν ἀνένδοτος. Τότε ἀπηλπισμένος ἐποίησε τὸ συμφωνηθὲν σύνθημα . . . Βοή καταχθόνιος, συμφωνία τρομακτικὴ ὀργάνων θορυβωδῶν ἀντήχησεν εὐθὺς καὶ ὁ θόρυβος ἐφαίνετο προχωρῶν πρὸς τὴν ἐξέδραν.

— Τί τρέχει; τί συμβαίνει; ἠρώτησεν ὁ Ροδεῖργος.

— Τί τρέχει; ἀπήντησεν ὁ χωρικός· δὲν τὸ ἔμαθες; ἡ σύζυγός σου μαθοῦσα ὅτι εὐρίσκεσαι ἐδῶ, ἔρχεται μετὰ μεγάλης πομπῆς νὰ σὲ παραλάβῃ.

Ἐμβρόντητος ὁ δαίμων ἐκ τῆς φοβεᾶς ταύτης ἀγγελίας, χωρὶς νὰ σκεφθῇ, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ διόλου ἂν ἦτο αὕτη λογικὴ καὶ πιθανή, ὑπὸ τοιοῦτου κατελήφθη δέους, ὥστε παραχρῆμα ἀπελευθερώσας τὴν βασιλόπαιδα, ἔφυγε κατευθεῖαν εἰς τὸν Ἄδην προτιμῶν νὰ ἐπανέλθῃ πρὸ τῆς τεταγμένης προθεσμίας καὶ νὰ ὑποστῇ ὅσαδῇποτε βασανιστήρια παρὰ τὰς νέας δυσαρρεσκείας, τὰς πλήξεις καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ συζυγικοῦ βίου.

*

Δὲν ὑποτιμῶ τόσον τὴν νοημοσύνην τῶν ἀναγνωστῶν ὥστε νὰ προσθέσω καὶ τὸ ἐπιμύθιον τοῦ χαριεστάτου μύθου, τὸ ὁποῖον εἶνε αὐτόδηλον. Ἄδηνον εἶνε μόνον ἂν οἱ ἀμειλίχτοι τοῦ Ἄδου κριταὶ ἐπείσθησαν ἐκ τῆς ἀκαταμαχήτου μαρτυρίας τοῦ Βελφεγὼρ νὰ μετριάσωσιν τὴν αὐστηρότητα διὰ τοὺς ἀτυχεῖς βροτοὺς τοὺς σχόντας ἐπὶ γῆς τὴν τύχην τοῦ Ροδερίγου. Οἱ διερχόμενοι τὸ τριβολῶδες στάδιον τοῦ συζυγικοῦ βίου μίαν ἡμέραν ἴσως θὰ τὸ μάθωσιν.

[Ἀθήναι, Σεπτέμβριος τοῦ 1890]

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ